

Heimsk eiginkona ungs rithöfundar

Ég var búin að segja að það væri ekkert gamanmál, skyldirðu gera þá skyssu að verða eiginkona gáfaðs manns. Margir halda kannski að slíkt væri algjör draumur, eitthvað sem maður ætti að vera hreykinn af: Minn kæri er svo fjarskalega frábær. Hann les Foucault, ræðir Nietzsche og Derrida, er skarpskyggn á visku Sartres og rífst svo gegn sögum Camusar. Svona er þetta við matborðið þar sem hann situr meðal gáfumanna með ilminn af ungnautakjöti í kássu og í reykjarmekki frá útlenskum sígarettum.

Eiginmaður þinn hefur kannski náð þeim árangri að vera orðinn höfundur sem hægt er að hreykja sér af. Einhver sem getur stert sig á mannamótum af því að hafa hlotið Hansoggrétuverðlaunin sem þú getur kannski ekki munað hvað heita í alvöru (það er kallað Pálmavöndur eða Pálmaströnd, eitthvað svoléiðis, og manni sýnist að þetta tímarit sé að leggja upp laupana, það er orðið ansi langt síðan síðasta hefti kom út).

Það er heil eilífð síðan eitthvað eftir hann birtist á prenti, og hver heldurðu að það sé sem borgar reikninga heimilisins? Hver þénar nóg til að hann geti boðið vinum sínum upp á ungnautakjöt og útlenskar sígarettur? Það er engin önnur en eiginkona hans. Konan sem getur ekki greint Hayek frá Nozik og hefur aldrei lesið Kafka. Hún ber ekkert skynbragð á Osamu Dazai. Það er þessi heimska kvensnift sem ber ábyrgð á öllum útgjöldum heimilisins. Þess vegna geta eiginmaðurinn og vinir hans verið að hittast heima hjá einhverjum þeirra og nöldrað án afláts yfir ungu kynslóðinni (eða þeirri gömlu). Þeir hallmæla þessu pakki á meðan þeir lýsa þjóðfélagsbreytingum sem eru merkilegri og flóknari en nokkuð það sem heimska kvensniftin gæti skilið.

Hann og vinarhópurinn líta á sig sem frjálsa hugsuði, ferskt og ólgandi blóð, von þessarar kynslóðar (þó svo að hann sé sá eini þeirra sem hefur fengið einhver skrif birt). Það er skylda hans að verja drjúgum tíma í að skoða statusinn á Fésbók hvenær sem einhver breyting verður í þjóðlífinu. Hann verður að sinna umræðu og þrætum við fólk á Twitter. Eða þá öðru hverju að fá fundarherbergi hjá einhverju félaginu. (Hér áður fyrr svaraði hann líka spurningum hlustenda og veitti ráð á útvarpsstöðinni ask.fm en núorðið er eins og allir hafi misst áhugann.)

Skarpskyggni hans og orðfimi laða til hans fólk sem óskar eftir að verða vinir hans. Eða ef það er ofgnótt vina þá vill það verða fylgjendur hans. Þá getur það lækað og deilt áfram einhverjum skrifum. Það verður með á nótunum um skýra og gagnrýna sýn hans á ýmis málefni líðandi stundar.

Hann segist sjálfur vera tengdur skærustu stjörnum þessa áratugar, sem komi nýjustu þekkingu til samfélagsins. (Í öðrum löndum hafa þessir straumar þegar liðið hjá, en hvað veit hún svo sem þessi heimskva kvensnift sem þekkir ekki einusinni muninn á upplýsingu og póstmóðernisma. Konur sjá ekki muninn á fútúrísma og súrrealísma í listum.) Almennur þessa lands er ekki einfær um að finna leið fram á við heldur þarf að reiða sig á hugsanir hans og vinanna.

Ástand heimsins þessa dagana er slæmt. Hann segir yfirleitt að ástandið sé aldeilis hneykslanlegt. Það séu vandamál og krítískt ástand sem leiði af sér daglega umræðu og skoðanaskipti. Sum þessara vandamála virðast glæný. En margfróðir menn (eins og hann) vita vel að þessar umræður og deilur hafa legið í loftinu allt frá dögum Platóns og lærisveina hans.

Fyrst skarpskyggni af þessu tagi er sett inn í samræður um hversdagslífið þá ætti það að vera gott tækifæri fyrir hann og gáfumannahópinn til að benda á leiðir framkvæmdamanna fortíðarinnar sem nýtast megi ungdómi nýrra tíma. Allar stöðufærslurnar snúast um að þjóðfélagið færist framá við með þrýstingi frá ósýnilegri hönd, en merkingin er samt alls ekki úr hagfræði Adams Smith.

Það verður að segjast að umrædd hönd sem ekki sést er bara höndin á honum sjálfum við lykklaborðið að athuga færsluna og að

bera gáfur sínar á borð fyrir almenning þessa heims (þó hann skrifi eingöngu á tailensku) með kveðskap sem bætir heiminn. Hrjúfar hendur kvensniftar á borð við mig eiga heima í moldinni og við þrif á baðherberginu sem hann notar. Óhreinindi handanna nást af við uppvaskið. Og líka fnykurinn af mold og áburði sem fylgir því að rækta eina röð af laukum í garðinum. Ekkert af þessu er í neinu sambandi við skáldskap, tungumál, eða mannleg samskipti yfir höfuð.

Mikilvæg skyldustörf hans snúast öll um land og þjóð. En skyldustörf eiginkonu eins og mín snúast um að afla fjár til að sjá fyrir þessum skækjuhaldara, nei, fyrirgefðu, gáfumanni. Þessi karlmaður er í miklum metum meðal menntamanna og verður um ókomna tíð því hann er gullmoli fræðaheimsins. Hann er læri-meistari og fræðasjóður. Svona er það þó hann hafi ekki lokið nema BA-námi. En það er ekkert að marka þessa gráðu af skólabekk, segir hann með grobbsvip, hann sé kominn með ígildi doktorsprófs í skóla lífsins. Í skóla hvaða lífs? Þessi kvensnift hérna væri spennt að vita, að ef ég sendi hann á markaðinn eftir *keprá*-basilíku, hvað það liði langur tími þar til hann kæmi heim og með *hórapa*-basilíku í höndunum í staðinn.

Á hverjum degi sit ég, kvensniftin, hokin yfir reikningum um kaup og sölu, varning sem ég sel á netinu. Það eru líka pakkningar utan um vörur sem ég sendi til viðskiptavina, og svo þarf að hafa auga með lagernum. En hann sem á þúsundir vina og fylgjenda á Fésbók, hann missir ekki dag úr því að miðla af visku sinni á netinu við að selja svo sem eins og eina dós af húðlýsandi andlitskremi fyrir kvensniftina. Slíkt mundi draga úr álitum á honum og gæti orðið ljótur blettur á frábærri ímynd hans.

Hann getur ekki látið nokkurn mann vita að konan hans sjái fyrir honum með því að selja krem sem lyfta andlitinu, lýsa húðina í handakrikunum, eða geri brjóstin stinnari. Hverjum mundi hann svo sem segja frá því að fíni maturinn sem hann setur myndir af á Fésbók hafi verið keyptur fyrir pening sem fékkst fyrir að selja megrunarkrem, húðlýsandi bætiefni og alls lags gerviaughnár. Alls konar varning sem heimsk kvensniftin hefur fundið leið til að selja. Sumt er svikið ilmvatn. Svo eru líka eftirlíkingar af tískufatnaði með vörumerkið á hvolfi. Af bæði lagni og skömm hefur hann

komist hjá því að segja nokkrum manni að hann eigi eiginkonu sem hann býi með.

Þeir vinir sem hann býður heim ættu að vita að hann á sémilega útlítandi eiginkonu sem stundum ber fram mat og drykk eða þá áfengi. En fólk á Fésbók hefur engin tök á að vita það. Hann skrifar stundum klausur sem kynda undir von hjá sætum píum sem kláruðu BA-nám fyrir nokkrum árum. Sumar vinna hjá bókaforlagi, eða þá eru djúpt sokknar í MA-verkefni. Ungar konur sem eru yfir sig hrifnar geta fengið uppörvandi *like* eða þá að hann svari þeim með því að skrifa komment. Þær gleðjast því þær hafa ekki hugmynd um hversu mikil kvöl það er að vera eiginkona þessa gáfaða manns.

Ef einhver þessara kvenna liti við þá mundi ég gera henni greiða. Ég kæmi henni í skilning um að það að vera gift svona gáfudum rithöfundi sé ekkert frábrugðið því að vera einhver Gunna vinnukona. En þó er sá munur á að Gunna vinnukona fær borgað frá húsbónda sínum. Heimsk eiginkonusniftin þarf þvert á móti að ná inn pening fyrir hann líka. Og áður en ég segi þessari ungu konu frá þessu þá sendi ég hana til að þrífa klósettið einu sinni. Þessir karlmenn geta ekki einusinni píssað beint, þetta er eilífur subbuskapur. Ef ég hefði vitað í upphafi að þetta yrði svona þá hefði ég aldrei gift honum og lent í þessum erfiðleikum.

Ég gerði þau mistök að giftast honum. Í fyrstu var það fallett augnaráðið og löng augnhárin sem voru eitthvað svo tindrandi og sæt þegar hann talaði um framtíðina og landið og sín prinsipp. *The king can do no wrong*, eins og Englendingar segja. Það er ekki djúpt á ástæðunni. Ég var nefnilega eitt sinn ung kona sem hneigdist til draumóra. Ég var í mastersnámi og lét blekkjast af orðfimi ungs rithöfundar sem hélt fyrirlestur í ráðstefnusál háskólans. Þetta var á þeim tíma þegar verk hans voru að birtast á prenti, þannig var þetta. Einmitt. Mikið rétt. Heimsk kvensniftin sem lítur ekki út fyrir að vita nokkuð í sinn haus lauk mastersprófi í bókmenntum frá vel metnum háskóla sem eitt sinn bauð spennandi rithöfundi að halda fyrirlestur. Mér farnaðist betur en öðrum í mínum árgangi, því að fyrir utan það að klára gráðuna þá eignaðist ég líka gáfaðan eiginmann.

Þegar við vorum nýgift þá hafði ég ekki grun um þessi dapurlegu örlög. Jeminn. Það er eins og ég hefði skoðað í saumana og ekki tekið eftir miða þar sem stóð 'gáfaður en alls ófær um að gera nokkurn hlut'. Ég skal segja af bólförunum. Brúðkaupsnóttin var þannig að ég hefði öll orðið spenntari í kroppnum við það að fara í *túktúk* yfir brú. En skítt með þá fortíð. Það hefur ekkert verið að gerast á þeim vettvangi í mörg ár og ég hef heldur ekki fengið að setjast í neinn túktúk.

Mig langar ekki að rifja upp að eftir að hann kvæntist mér þá hafi hann ekki gefið út eina einustu bók. Ég þori ekki að ræða þetta vegna þess að þá kastar hann því fram að heima eigi hann þessa heimsku eiginkonu sem hugsí bara um fatamarkaðinn. Þess vegna skorti hann alla einbeitingu til að skrifa vönduð verk. Þetta er mér að kenna, mér að kenna, og mér að kenna að hann getur ekki komið frá sér eins og einni sögu. Ég er búin að spyrja hvort hann geti ekki bara slegið saman í bók öllum þessum löngu stöðufærslum á Fésbók. Hann svaraði því til að ekkert forlaganna tæki við því. Ef feillinn liggur ekki hjá bókaforlögnum þá er feillinn í þessu heimsku tailenska samfélagi sem sýnir gáfulegum skrifum hans engan áhuga. Að lokum fer hann svo að finna að þirrandi og heimskri konu sinni (sem náði þó einni námsgráðu fram yfir hann) í staðinn. Þá segi ég bara ekki bofs því annars fer í gang innihalds-laust rífrildi.

Ég hef algjörlega kastað frá mér námsefninu frá mastersárunum. Ég finn enga löngun til að sinna því, hvort sem það er Aristóteles, Kant eða Bentham. Hver er svo sem að velta sér upp úr heimspeikilegu dæmi um bremsulausan bíl þegar heimilisbókhalðið okkar vantar allar hömlur. Áður fyrr hafði ég nóg af öllu og mig langaði að vinna við rannsóknir. Smám saman færðist ég yfir í kaupmennsku. Fyrst var það allslags krúttlegt handverk, svo brauð og kökur sem ég bakaði sjálf, þar á eftir lífræn matvara. Loks hætti ég að eltast við hipsteramarkaðinn og sneri mér að fjörlegum fatnaði sem annars fékkst hvergi hérlendis, eins og Marimekko-merkið. Síðast leiddist ég svo út í ólöglegar eftirlíkingar af alls kyns vörumerkjum, föt sem sneiddu hjá upphafningu og öllum væntingum gáfnahausanna. Það endaði með því að ég leit út eins og heimsk eiginkona sem bar ekkert skynbragð á hvernig menntað fólk var til

fara. Með þessari fatasölu varð ég að því sem maðurinn minn sakar mig um.

Þú getur sagt hvað sem þér dettur í hug, því það er ekkert virðingarvert við þessa vinnu mína. Með þessu tekst kallinum að láta eins og hann sé efnaður. Hann borðar vel og reykir útlenskar rettur. Hann skellir upp myndum af útlensku áfengi með Fésbókarfrásögnum. Hann kaupir allar nýjustu og vinsælustu bækurnar um tailenska sögu og samfélag en svo leggur hann þær bara frá sér. Ég hef aldrei séð hann fletta í neinni þeirra. Hann tekur bara myndir af bókunum með morgunkaffinu, nóg til þess að vinirnir á Fésbók geti dáðst að því hvað ungi rithöfundurinn hafi mikinn áhuga á þjóðmálum.

Ef þú spyrð mig þá get ég sagt þér að það að vera gift þessum gáfumanni er mín mesta ógæfa. En ef þú spyrð af hverju ég skilji ekki við hann, þá hvað? Andskotinn, hvað get ég svo sem gert? Bara það að sjá hann sitja þarna, með ofgróin augnhár og þetta viðkvæma andlit, dýra sígarettu á milli fingranna, og svo segir hann eitthvað um framtíð landsins sem á sér enga stoð. Þetta er sætur draumóramaður sem mér þykir ósköp vænt um. Hann er eins og lítið barn sem ljómar af sakleysi. Hvernig get ég gert honum nokkurn hlut? Hvernig getur hann séð um sig sjálfur, konulaus í þessum stóra heimi? Hann yrði verr á sig kominn en kommúnistarnir sem höfðu flúið lengst inn í myrkasta skóglendi Tailands árið 1976.

Ég er búin að leggja mikið á mig til að sjá um hann í mörg ár. Þetta hefur verið daglegt strit og ég ann honum orðið eins og móðir ann syni sínum og sem óskar sér einskis sjálf. Þess vegna ætla ég að búa áfram með honum. Ég skil ekki við hann heldur sætti mig við að vera heimsk eiginkona ungs rithöfundar. Ég sé um heimili karls sem er hórangari. Þú getur kallað mig hvað sem er. Ég tek því og held áfram að sjá um hann og að sjá fyrir honum. Þetta eru örlög mín, eða bara heimsk sem ég verðskulda, að ég loði svona við hann áfram. Það er ástin sem gerir það að verkum að ég umber að vera áfram heimsk eiginkona hans. Þó þú segir að þetta sé alveg klikkað þá ætla ég ekki að svara neinu, ég segi ekki eitt einasta orð.

Hjörleifur Rafn Jónsson þýddi úr tailensku

Skýringar:

Pálmavöndur eða Pálmaströnd. Á frummálinu er vísað til tímaritsins *Cho-karaket* sem hefur verið einn helsti vettvangur tailenskra smásagna um áratuga skeið. Árlega veitir tímaritið samnefnd verðlaun.

Kaprá-basilíka og hórapa-basilíka eru algengar kryddjurtir í tailenskri matargerð, og það þarf óvenjulega fávisku að þekkja þær ekki í sundur. Dæmið er nokkuð sambærilegt því að senda Íslending út í búð eftir poka af frönskum kartöflum og viðkomandi snúi svo heim með útsæðiskartöflur í staðinn.

Árið 1976. Þessi tilvísun er viðbót þýðanda og er ekki í frumtextanum. Hins vegar vita allir tailenskir lesendur hvað átt er við. Um miðjan áttunda áratuginn var mikill órói í tailensku samfélagi. Árið 1973 leiddu fjölmenn mótmæli til stofnunar lýðræðisstjórnar. Þremur árum síðar var þessi hreyfing brotin á bak aftur með umtalsverðu ofbeldi og kúgun af hálfu hers landsins. Margt ungt fólk flúði borgirnar og gekk til liðs við skæruliðasveitir kommúnistaflokksins í skógum landsins og þeim skæruhernaði lauk ekki fyrr en 1982.